

„დროების“ რედაქცია—სიმონსონის ქუჩაზე, ნა-
ხაროვის სახლში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე;
ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში, გარეშე
მცხოვრებთათვის ადრესი: ВЪ ТИФЛИСѢ, ВЪ РЕДАК-
ЦІЮ „ДРОБНА“.

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ. 50 კ.; 10 თვით—
8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—
6 მ. 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვით—4
მ. 8 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

დროება

ბაგოდის ყოველ-დღე ორშაბათს ბარდა.

ფასი განცხადებისა: სექტემბრის 20-ს
ცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებ-
ზე. თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს
და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს
დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს
ავტორს.
Объявления пзъ Россіи, Царства Польскаго и за-
границы принимаются только въ денг. конторѣ
объявл. А. Метцль., Москва, Петровка, № 6.

ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი.

მისს მადალ-ყოვლად უსამღვ-
დელო ექსარხოსის ჰავდეს მიერ
იქმნება კურთხევა ახლად აღმენე-
ბულის თბილისის დიდუბის ლპთის
მშობლის მალსინისა მომავალს
კვირას, ამა სექტემბრის 23 დღე-
სა.
მღ. ბესარიონ ზედგინიძე.
(3-2)

სოლარის ბავრცაელთა ერთი უმთავრესი მიჯნუთაანი

თბილისი, სექტემბრის 20-ს.
შარშან რომ მეციბეტეში ხოლერა გაჩ-
და, მეციბეტეში იწინასწარმეტყველეს,
ხოლერა იქ დაიზამთარებს და მერმის კი
მეროპასაც ეწვევაო. სამწუხაროდ, ეს
ბედ-შავი წინასწარ-მეტყველება მალე
გამართლდა და მკითხველმა იცის,
რომ მეროპის სამხრეთი წრეულის და-
ლაზხედ დაზიანა ამ საზარელმა სენმა.
შნლა სხვა ავ-ენა მეციბეტეში კიდევ
უარეს წინასწარმეტყველებას გვიქა-
ლიან. იმათის სიტყვით, ხოლერა წრე-
ულის აგრეთვე დაიზამთარებს დაზიანე-
ბულის ქვეყნებში, როგორც შარშან
მეციბეტეში დაიზამთარა და მერმის მთელს
მეროპას მოედებაო.

იქნება, ეს წინასწარმეტყველება არ
გამართლდეს, რადგან ხოლერამ რომ
ყოველთვის ასე დაიზამთაროს და მას-
უკან გამოიზამთაროს ხოლმე, — მის
შემშუსრავს ძალას ბოლო არ ექნება,
მაგრამ, სამწუხაროდ, შენიშნულია,

რომ უწინდელ ეპიდემიების დროს ეს
სენი რამდენსამე წელიწადს იბუდებ-
და ხოლმე მეროპაში და მხოლოდ
მასუკან ვაჰქრებოდა. სჩანს მოსალოდ-
ნელია, რომ მერმის ხოლერა მთელს
მეროპას მოედოს და, რა თქმა უნდა,
თუ ასე მოხდა, ჩვენც უნახავს არ
დაგვტოვებს. მაშ ეხლავე სჯობია
თავდარიგს შევეუდგეთ და ამ დაუბატი-
ქებელი სტუმრის ღირსეულად დახვედ-
რისათვის მოვემზადოთ.

მეციბეტეშიაგანაც ალიაზრებულია
და პრაქტიკითაც დამტკიცებულია, რომ
ხოლერა უფრო ეტანება იმისთანა
ადგილებს, რომელნიც უსუფთაობითა
და უწმინდობითა განსაკუთრებით
განირჩევიან. ეს უმთავრესი ხელის
შემწყობი გარემოება ხოლერის გავრ-
ცელებისა რომ ყველასაგან ცნობილი
იყოს და მდებალ ხალხს ყველგან
შეეძლოს ფაქიზად ცხოვრება, უეჭვე-
ლია, ხოლერა ერთი ათად დაჰკარგავ-
და თავის ძლიერებას.

წრეველდელმა ეპიდემიამ ეს კემბა-
რიტება განსაკუთრებით თვალ-ნათლივ
დაამტკიცა: მკითხველებმა იციან, რომ
პირველად ხოლერა ტულონში გაჩნდა;
ტულონის სანიტარული მდგომარეო-
ბა, როგორც პარლამენტისაგან და-
ნიშნულმა კომისიამ და განგებ წა-
სულმა დეტუტატებმა დაამტკიცეს, ისე-
თი საშინელია თურმე, რომ ხოლე-
რას ამ ქალაქში კარგა ხანს უნდა

ემეინვარა და იმეინვარა კიდევ.
მასუკან ეს ქირი გავრცელდა მხო-
ლოდ სამხრეთ-საფრანგეთში, სადაც
ხალხი ბევრად უფრო უსუფთაოდ
სცხოვრობს, ვიდრე ჩრდილოეთში.
ტულონი, მარსელი, მ, აღმოსავლე-
თის პირენეები, — აი ის ნაწილე-
ბი საფრანგეთისა, სადაც ამ ქირმა
ფეხი მოიკიდა.

საფრანგეთის ახლო მდებარე ზოგი-
ერთმა სახელმწიფოებმა ხოლერას წინ
კარანტინები გადულობეს. მანსაკუთრე-
ბული ყურადღება მიაქცეს ამ საშუალე-
ბას იტალიაში და მსპანიაში. იტალიამ
შვეიცარიის სამხრეთ-გვერდით კი დამარ-
თა კარანტინები, თუმცა შვეიცარიაში
ჯერაც არაფერ მომკვდარო ხოლერითა
და შედეგი ის იყო, რომ ბერმანოში,
ინგლისში, ბელგიაში, შვეიცარიაში
კი არ გადავიდა ხოლერა, თუმცა
ეს ქვეყნები საფრანგეთის კარ წინ
არიან, და მსპანიაში და იტალიაში
კი ამოჰყო თავი, რომელთა შორის
პირველი პირენეის მთებით და კორ-
დონებით იყო გაცალკეებული და
მეორეს მთელი სახელმწიფო და სამ-
კეცი კორდონი აცალკეებდა.

სასაცილო ის იყო, თუ კი ამისთა-
ნა უბედურების დროს ადამიანი კი-
დედ სიცილის მოახერხებს, რომ იტა-
ლიის კარანტინი შვეიცარიის სამ-
ხრეთ-გვერდით იტალიის მთავრობამ მხო-
ლოდ ამ ბოლოს დროს ახსნა, ე. ი.

მანში, როცა ნეპოლში ხალხი ორას-
სამასობით იხოცებოდა და შვეიცა-
რიაში-კი ერთიც არ გამხდარიყო
ავად.

შჩარებით მოუვა, თუ მკითხველი
ამ შენიშვნისამ იმ დასკვნას შეად-
გენს, ვითომც კარანტინებს არაფერი
მნიშვნელობა არა ჰქონდეთ. დასახე-
ლებული ჭაქტები მხოლოდ იმას ამ-
ტკიცებენ, რომ ხოლერა, თუნდა კი-
დედ გაჩნდეს რომელსამე ქვეყანაში,
ღირს ზარალს ვერ მოუტანს ხალხს,
თუ უკანასკნელი მომზადებულია მის
დასახვედრად, თუ სუფთად ცხოვრე-
ბისათვის განსაკუთრებული ყურადღე-
ბა აქვს მიქცეული.

კარანტინს იქნება შეემარებინა
ხოლერა და იტალიაში არ შეეშვა,
მაგრამ, რაკი ერთხელ რომელიმე მო-
ხელის უყურადღებობის გამო, კარან-
ტინი გასტყვის და გადამდები სენი
კარანტინ შიგნით მოექცა, მაშინ ამ
სენის გაძლიერება ან შესუსტება და-
მოკიდებულია თითქმის მხოლოდ იმა-
ზედ, თუ როგორ სუფთად სცხოვ-
რობს ხალხი, ან როგორ ასრულებს
პირენეის დარიგებას.

ყოველივე ეს მხედველობაში უნდა
გვქანდეს მიღებული, როგორც კერ-
ძო პირებს, ისე იმ დაწესებულებათ,
რომელთაც ხალხის კეთილ-დღეობი-
სათვის ზრუნვა ვალად აწევთ.

«დროების» ქელტონი, სექტ. 20-ს

გლახა თადო (ნაამბობი)

— ახლა მე გლახა თედოს მეძახიან,
ბატონო, და ამ თხუთმეტი წლის წი-
ნად-კი კარგი ყოჩალი თედორე გახლ-
დით.

ასე დაიწყო თვისი ამბავი გლახა
თედომ, რომელსაც ამ სამი-ოთხი
წლის წინად ხშირად ვეხვდებოდი ქ.
მ...სს, ხიდის ყურთან. ჯერ არ იყო
ოც-და-ხუთმეტის წლისა, მაგრამ თოვ-
ლისებრ თმით ჰქონდა შემოსილი
თავი და სახე. ჩაცვინულ თვლებ.
ში ამოიკითხავდით ღრმა მწუხარებასა
და ტანჯვას, — რაც თავზე გადახედო-
და ამ უღროვოდ მოტყეხილს ვაჟ-კაცს.
ჩემი ყურადღება თავიდანვე მიიზიდა
თედომ: არ შემეძლო გვერდთ ჩამე-
რა მისთვის და ჯიბისაქენ ხელი არ
წამეღო. მართხელ ვიხელთე დრო და
მოვავლოვ მას თვისი თავ-გადასაჯა-
ლი.

— ღიად, ყოჩალი თედორე გახლ-
დით. მე ვიყავ ერთად ერთი შეილი
ღრმად მოხუცის დედ-მამისა. სიცოც-
ხლე ვიყავ ამ კეთილის ბებრებისათვის

და გულით ვუხდიდი მეც სამაგიეროს.
ჩვენ არა გვაკლდა-რა: გლეხთაგან
პირველნი ვიყავით შეძლებით და დი-
დის თავადის მასპინძლობასაც არ შე-
გუშინდებოდით. სასიძო ბიჭებში პირ-
ველი ალაგი მეჭირა ჩვენს სოფლად —
ახნაურნი-კი შეჰნატრიდენ ჩემს სი-
ძობასა. მაგრამ მე უარზე ვიდგე, არ
ეჩქარობდი ცოლის შერთვას... თით-
ქოს ამ ბოლოს მოველოდი... დიდ
არს განგება შულისა.

საუბედურად, მანამ ვიძახე ვე უარი,
სანამ ჩვენს ოჯახს რისხვა არ მოვე-
ლინა: თითქმის ერთ კვირაში ორთა-
ვემ — მამამ და დედამაც დალიეს სუ-
ლი. საწყლები — რა გულითა ჰსურდათ
ჩემს ბედნიერებას მოსწრებოდენ.

შემძაგდა ჩემი სახლ-კარობა, ის
არე-მარე; ავდექ ერთ დილას, ყოვე-
ლივე ქონება ჩავაბარე ერთ ჩვენს ლა-
რიბ მე-ობელს, კარგა ძალი ფული
ვიგდე ხელში, მოვაჯგე ლურჯას და
გავსწიე. მალე დავადეთ სოფელი მე
და ლურჯამ. მართი კიდევ მივიხედე
უკან... მარტო ჩვენი ეკლესიის ჯვა-
რილა ჩანდა. დიდ-ხანს ვუსტკირე იმ
ჯვარსა... თვალს ცრემლები მომად-
გა: — გუშინასწინ იქ დავმარხე დედ-
მამა... ჩამოველ ცხენილამ, მოსწიწე-
ბით მოვიხადე ქული და შევეუდგე ლო-

ცვას. — რა ვილოცე, მივუბრუნდი
ლურჯას:

— ჩემო ლურჯა, ვუთხარ და მოე-
ხვიე კისერზე ხელი, დავრჩით მარტო
მე და შენა... მხლა უფრო მჭირიან
შენი ერთგულება... მასწი, მიგანებებ
სადავეს, საითაც გერჩიოს, იქით წა-
მიყვა და სადაც დადგები, ბედი ჩემი
იქ აღმოჩნდეს. — მოვაჯგე და მივანე-
ბე თავი.

ლურჯამ იგრძნო მიშეებული სა-
დავე, კმაყოფილებით დაიხვივნინა და
გაჰკურცხლა. რა კლდე-ღრე-ტყეები
არ გამარბენინა! ბევრი სოფელიც ჩა-
მოვიტოვეთ და მეორეს დღეს დილით
შვევლით ახალციხეს. მზაზედვე მიმ-
ხვდარი ვიყავ საითაც ეჭირა თვალი
ჩემს ცხენს: — ლურჯა ახალციხეს მყავ-
და ნაყიდი.

ღიად, ლურჯა მიიჭრა ახალციხეს,
თავის ნაპატრონეფთან, მირზა თათრი-
სას, და პირობისა-მებრ ბედი ჩემიც
იქ უნდა გამოჩენილიყო. მსეც მოხდა.
ნახევარ წელიწადი გავათე ახალ-
ციხეს; დავდიოდი უსაქმურად; ბევრი
ძმა-ბიჭები შევიძინე და ჩემი მწუხარე-
ბა მალე მხიარულებად გადმიცვა-
ლეს.

და უმთავრესი მიზეზი ამ მხიარუ-
ლებისა ვახლდათ მირზას ქალი შატმა,

რომლის სინარბარე, სიკველუცე მა-
გიებდა. აქ ის უფრო მიკიდებდა
ცეცხლსა, რომ შატმა მაჰმადიანი
იყო. მაგრამ სიყვარული, ბატონო,
თურმე როდი არჩევს მაგას... ღმერ-
თო, რა რიგ შემოიყვარდა! არც შატ-
მა იყო გულ-გრილად, როგორც ვა-
ტყობდი... მაგრამ, მეც არ ვიცი,
საიღამ უნდა მეფიქრნა, რომ შატმას
მშობელნი დაუბუღებულებიყვნენ ჩვენს
შეუთლებავზედ.

მაგრამ მე გადავწყვიტე ქალის
გატაცება, დავითანხმე შატმაც და
ერთს ბნელს ღამეს ორთავენი მო-
ვეწყვეთ ლურჯაზე. ზეკარის ხე-
ობაზე ამ დროს გზა-ტყეცილი არა
ყოფილა ვაყვანილი. ათასის წვრი-
ლის ბილიკებით იყო გადაჭრილი
ბაღდადისა და ახალციხის დიდი
ტყეები. პირველ მამლის ყვილზე და-
ქანცულნი, ჩვენცა და ლურჯაც, შე-
ეჩრდით ერთს დაბურულს ტყეში.
მღვერისა აღარ მეშინოდა. მე ვიყავ
სამოთხეში, ბატონო. აქ იმ, თით-
ქოს დაუბოლოებელს, ტყეში სრულს
ნეტარებასა ვგრძნობდი... გვერდით
მყავდა შატმა — სიცოცხლე ჩემი...
ვლულუნებდით ტკბილად... ვუაღერ-
ებდით ერთმანეთს... და ამ ნეტარე-
ბაში მყოფთ, მცირე ხნის შემდეგ,

შინაური ძროხისა

სექტემბრის 17 დანიწული კრება საქალაქო საბჭოს წევრთა არ შემდგარა, რადგანაც 24 ხმოსანთა მაგიერ, მხოლოდ 18 გამოცხადებულა.

სექტემბრის 16 დ. ხონში გაუშარათეს ბ. შორიძის კონცერტი საკველ-მოქმედო აზრით, მაგრამ, როგორც გვწერენ, ძალიან ცოტა ხალხი დაესწროვო.

იქილავე გვწერენ, რომ იქაური სემინარიის დირექტორი ბ.ნი სტრეღეცი უკვე გამოსთხოვებია ხონს და წამოსულა შორს, ახალს ადგილზედ, მართის სამასწავლებლო სემინარიის დირექტორის თანამდებობაზედ. იქამის მაგიერ მისულა სკოლოგი, რომელიც სტავროპოლის გუბერნიის სახალხო სკოლების დირექტორი იყო.

შორაპნილამ გვწერენ, რომ შორაპნის საზოგადოება, რომელიც ათი სოფლიდგან შესდგება, აქამდის უსკოლოდ არის დარჩენილიო. სოფლები: შუთი, იღემი, იგორეთი, მაცხები, ბორი, სანახაპო, საღვინე, წიფლა-მაცე, წევა და შილა, რომელნიც შეადგენენ შორაპნის საზოგადოებას და რომლებშიაც სულ 560 კომლამდე ირიცხება, ძალიან ადვილად შეიძლება 400 მან. შეგროვება. აქადა წავა და აქადა წავა ბლის დაქირავენას.

შორილამ გვწერენ: სალამოს ექვს საათზედ, საზოგადო კრების გარდაწყვეტილების თანხმად, მოხდა მეორე კრება, გაგრძელდა პირველისა შორის შემნახველ-დამზოგველ ამხანაგობისა.

ამ კრებაზედ ნამდვილი წევრი საზოგადოებისა უფრო ბლომად დაესწრნენ. ახლო-მახლო სოფლებიდან მაშინ მოვიდნენ. კრებამ გარდასწყვიტა:

1) 925 მ. ფული, რომელიც დეპოს მმართველობას უკანონოდ გაეცა ფულად და სავაჭროთი არა მართო საზოგადოების წევრებზედ, არამედ გარეშე პირებზედაც, გადახდეს, წესდების ძალით, თვით მმართველობას, უკეთუ მოვალეთ ეს ფული ამ წლის ნოემბრის 22-მდინ არ შემოიტანონ...

2) პრჩეულ იქმნას ახალი მმართველობა, რომელმაც უნდა ჩაიბაროს ზემოთ მოხსენებული ფული, მოუაროს დეპოში დაწყობილს სავაჭროს და, საზოგადოდ, მიიღოს ის უფლებანი და ვალდებულებანი, რომელთაც ათვისებს მას წესდება.

3) ახალი მმართველობის წევრებად კენჭით არჩეულ იქმნენ: სულაკოვი, ს. ლიადე და მ. შიუკოვი.

4) კრებამ გადასწყვიტა აგრეთვე არჩევა ზედამხედველ კომიტეტისა, (CO-BITB), რომელსაც შეადგენენ შემდეგნი წევრნი: თ. რევაზ მრისთავი, მ. ლ. ტურთივი, დ. ლათოშვილი, ნ. ლომაური, მათ. ძერესელიძე და თ. ნ. დიასამიძე. ამ უკანასკნელთ შორის კრებამ აღირჩია სამი პირი და მათ მიანდო - სინიღისიერად გასინჯვა გამოძიებულ (სარევიზიო) კომისიის მოხსენებისა და მმართველობის წევრისა, დო. თეთაგვის პასუხისა; ამათი ერთმანეთთან დაპირდაპირებით შედარება და დასკვნა: რა შეცდომილებაა და რა არის მართალი, საუუქლოიანი მათში. მსენი არიან: მღვ. ტურთივი, ნ. ლომაური და დ. ლათოშვილი.

ამ წაირად გათავდა საქმე.

ამას წინად ჩვენ ესწერით შესანიშნავი სამთავისის ტაძრის სამწუნხარო მდგომარეობაზედ. ამ გარემოებაში მიიქცია ყურადღება საქართველოს ეგზარხოსის პავლესი, დაიბარა იმ ტაძრის მღვდელი და ფულების მოსაგროვებლად წიგნი მისცა. შულის მოგროვებისა კი რა მოგახსენოთ და ეს დიდებული ქმნილება არხიტექტურისა თანდათან უკან მიდის: წიგნის წყალი ყვანავს სამხრეთის თაღს, გაჯით ნალესობა სულ ჩამოვიდა და ახლა თვით თაღზეა ქერი მიმდგარი. საკვირველია კენჭმართად: უწინ საყდარი მოხატული იყო, მოხატულნი იყვნენ გარემოთა ციხე-კოშკები და სამრეკლო, ხატი და ჯვარი ტაძრისა გათქმულნი იყვნენ საქართველოში, მთა და ბარი ათას დღიურობით ითვლებოდა, და დღეს, ოდესმე მდიდარს ტაძარს, შეიძლება აღარა აქვს, რომ სახურავი გაუახლონ?

ამბობენ, რომ სოფ. შანათის სკოლა, რომელიც აქამომდე ქრისტიანობის აღმადგენელ საზოგადოებისა უწყებაში იყო და რომელსაც ეს უკანასკნელი თავის ხარჯით ინახავდა, ახლა იკეტება; სოფელს ეუბნებოდნენ, რომ სკოლის შესანახავად საშუალება აღარ არის და თითონ თქვენ იტვირთეთ ეს სასყიდელიო.

სექტემბრის 16 პულაბრის ერთს ვიწრო ქუჩაში ავაზაკები დასცემიან ვილაც ბიორგი შერველოვს, წაურთმევიათ ვერცხლის ქამარი და 12 მან. და 40 კაპ. ამას გარდა ორგან დაუჭრიათ შერველოვი. პოლიციელი მიშველენბია, მაგრამ ისიც დაუჭრიათ კისერში გამბედავ ავაზაკებს. (გაზ. „ნოვ. ობოზრ“.)

ბაქოს გახფივებს კიტევილი, გაქოლამ აგვისტოს განმავლობაში ზღვითა და რკინის გზით გაუტანათ ნავთი და სხვა-და-სხვა გვარი სანავთო მასალა 7.245,892 ფ., შარშანდელზე 2 მილიონი ფუთით მეტი.

მაზ. „საეკაზში“ დაბეჭდილია შარშანდელი სასწავლო წლის ანგარიში რეალურის სასწავლებლის მდგომარეობაზე. სხვათა შორის მოყვანილია ცნობა შეგირდების რაოდენობასა და გვარტომობაზე: სულ შარშან შეგირდების რიცხვი ყოფილა, რუსები 108=35%, ქართველები 35=11%, სომხები 140=44%, თათრები 5=2%, სხვა-და-სხვა გვარტომობისანი 30=10%.

სწორედ რომ სამქვერმეტყველო ციფირები არიან და განმარტება აღარ ეკირვებათ.

ბათუმიდამ სწერენ გაზ. „საეკაზს“, რომ იქ კარანტინია გამართული გემებისათვის, რადგან საშიშია, რომ ხოლერა არ იქმნას გადმოტანილი მარსელიდამაო. მაგრამ კარანტინი მხოლოდ „Paquet“-ს საზოგადოების გემებისთვის არის, რადგან ესენი დადიან მარსელისა და ბათუმის შუა. მეორე საზოგადოების („Des Messagerias“) გემები კი თავისუფლად შემოდინან ბათუმის ნავთსადგურში. მართალია, ეს გემები მარსელიდამ არ მოდიან, მაგრამ მოსამსახურენი სულ მარსელელები არიან ამ გემებზედაო.

მს სავანი, ჩვენის აზრით, სწორედ რომ ყურადღების ღირსია.

ჩაგვთვლიმა. არ ვიცი, რამდენს ხანს შეძინა. საშინელს სიზმარში სვიყავ: ვითომ უზარ-მზარნი რამ თავს მაწვა და სულს მიხუთავდა. ძლიერს წავართვი ძილს თავი. შანიმე, ნეტავი კი არ გამოძლივობდა; ნეტავი, ძილშივე გავყოლოდი დედ-მამის გუასა. შამომღვივდა და რა ენახე: ხელ-ფეხ გადაგრული მე ვანზე ვიყავ ნასროლი და შატმას, ჩემს შატმას, გვერდით პლი-ბეგი ჰყავდა!! მხ, ბატონო ჩემო, რა რიგ გამოგიხატოთ ახლა მაშინდელი გაკვირება ჯერ და შემდეგ გამაგება და სიბრაზე ჩემი... რა განგებამ მომგვარა ისეთი ღრმა ძილი!... ის დაწყველილები, ჩახვეულნი, ტუბილს ძილს მისცემოდნენ... რა მაგრად ვიყავ შებოქილი... მართლა დამრჩენოდა... ჩემი დანთებული ცეცხლი კიდევ ღუროდა; ფორთხვით და ფორთხილად მიუუახლოვდი მას და თოკით შეკოქილი მაჯები დავადე წუგუხალს... ხელები განვითავისუფლე, მასუკან ფეხებიც... შამხეცებულმა ცვიშიშველელეკური, მივვარდი და წამსვე ბინძურს ტანს პლი-ბეგისას ვანვაშორე თავი. სისხლი მხრიალით მიქსნა შატმას სახეზედ და გონება-გაბნეული ზეწამობტა... „მედოარე!... პლი!“ დაიბეჭვილა მან. „პლი-ბეგ მოვკალი მე“

დამშვიდებით ვუბასუხე... „მხ, შე გაიურო!.. და გულ-წასული დაეყრდნო პლის უძრავ გეგმს... შატმა, შენ ვიყავ და პლი-ბეგი?! ძლიერს ვიკვირდი თავს. შო, შე გაიურო, მიყვარდა, მიყვარდა!.. და მე, მე რაღად წამომყვე?!... შენ ქმარი იქმნებოდი... და ვე-კი საყვარელი?! მაშ წაპყე თან და გიყვარდეს. იმავ წამსვე შა...ტ...მას თა...ვიც მიგორდა პლის თავთან.

ძარგად მიხედებით, როგორ იმოქმედებდა ჩემზე ეს შემთხვევა: ვანე-ბა შემირყია, ერთიან ამრია. დიდხანს ვიჯექ თავჩაკიდული... ხანდისხან თვალს ვადავავლებდი ჩემს ნამოქმედარს და ათას გვარის გრძობით მივსებოდა გული. მხოლოდ სიბრაულულს და სინანულს არ ჰქონიათ ვლავი ჩემს გულში... მესამედ მოქნეულმა ლეკურმა ბოლო მოულო ჩემს ლურჯასაც. მისთვის მოვკალ ლურჯა, რომ ესეთი ბედი მარგუნა... მარამ დრო მიდიოდა და შეიძლებოდა ვინმე წამომდგომოდა თავს... ხან სატყვრით და ხან ლეკურით ვავთხარე დიდი ორმო იქვე და სამნიე ჩემნი მოლალოატერი დავსაფლავე... ცურთხევის მაგიერად წყევა ჩავაყოლე

სამთავეს საფლავში... მართი დიდი ლოლი მოვავარე და დავადე სამარეს; ნაშალი მიწა, რამდენადაც შესაძლო იყო, გავუწვორე ნიდაგს... ესცდილობდლი საეჭვო რამ კვალი არსად დამრჩენოდა. დიდებულიის ბეგის მერანი დავაყენე ახალციხის გზაზედ, მე კი ავდექ და იმ დღიდან ვადავარდი სათათრეთში. თორმეტი წელი დავყავ იქ. ჩემს ჯავრსა და ნაღველს დასასრული არა ჰქონია. ბევრი ლამაზები შემხვდა, შატმას მაგონებდენ, ბევრნიც სჯობდენ... მაგრამ კენჭმართ-მორწმუნეს ისე არ შევინდებოდა ჯოჯოხეთისა, როგორადაც მე მათი მიკარებისა შეშინოდა... ბოლოს მომბეზრდა უცხო ქვეყანა, უცხო ერი - მომწყურდა ნახვა მამულისა.

მით დღეს დავადექ გზას, სწორედ იმ გზას, რომლითაც გარდაველ სათათრეთში. ბუღლი იწვედა იქით, სადაც თორმეტი წლის წინად გავთხარე დიდი საფლავი ჩემის სიცოცხლის დამშხამებელთათვის. მნახე დიდი ლოლი და მთლად საფლავი ეკალს დავფარა. მალე დავადექ ის დაწყველილი ადგილი, მაგრამ მოვა დრო, კიდევ მიუბრუნდები მას. იქილამ გამოვსწიე ჩემს სამოზლოში; მხეცივით ვერიდებოდი ადამიანის შეხვედრას, რომ

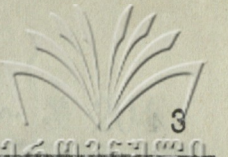
არავის ვეცნე. ან-კი რა მაშინებდა: ოც-და-თორმეტი წლის ვაჟ-კაცი ცხოვრებამ ისე გამტეხა, რომ ღრმა მოხუცს ვგვანდი. მინ მიცნობდა მედორეს.

მნახე დედ-მამის საფლავიცა - მღუღარე ცრემლით მოვრწყე, და დაყოვნებით-კი ვერც იქ დავყავი დიდხანსა. მართი თვალი ჩემს მამულსაც გარდავავლე...

დაცხლა აქა ვარ - ვვლახაობ. შემეძლო ვანა არა, ჩემი მამეული დამებრუნა, კეთილად, უღარდელად მეცხოვრა... მაგრამ რა პირით გამოვიჩნდებოდი ჩვენს სოფლად... დიდი, დიდი ცოდვა მაწევს კისერს... მაგრამ მოვადრო-მეთქი, კიდევ მიუბრუნდები მას - ჩემ მიერ გათხრილს საფლავს... მე არ ვარ ღირსი, დავიმაზნო იქ, სადაც ჩემი დედ-მამა, მართალინი განისვენებენ... დაჰკრავს ჟამი სიკვდილისა და იმ დიდს საფლავთან ჩემთინაც დავიმხადებ სამარეს... ბოროტად წავიდა ჩემი ცხოვრება და ბოროტთა-თანა განვისვენებ... დიდ არს ძალი შანგებისა!..

დ. სოფელკლი. სოფ. რაონი. 1884 წელს, მარამბისთაგეს.

ს ა ბ ა ა ს ო

ახირებულნი ბაზუშქიანება

(პასუხად ბატ. ლულაძეს)

ბატ. ლულაძე, რედაქტორი და გამომცემელი „ნობათისა“, გაუხუციანებულა და ძალიან გაგვიყრომა. ამდენს წყრომას, სწორედ მოგახსენოთ, კაი გაძლება უნდა; მაგრამ იქნება როგორც ცოცხალი გადაჭრით, თუ უფალმა სრულიად ხელი არ აიღო ჩვენზედ. ვეიწყება ბატ. ლულაძე; მაგრამ რად, რისთვის? ეს არც ჩვენ გვემის და არც, ვგონებთ, სხვებსა. ჩვენ ვუთხარით ბატ. ლულაძეს: თქვენ და თქვენს ნობათს გამარჯობა და დღეგრძელობა უფალმა ნუ მოგაკლავთ. ძარგი დალოცვა, განა? მაგრამ პასუხად რას გვეუბნება? თქვენ ასეთები ხართ და ისეთებიო. უცნაური, გასაშტერებელი პასუხი რომ გაგიგონათ, სწორედ ეს არის. ეს იმასა ჰგავს, ცხვირის დაცმინებაზედ ვისმეს ლეთის წყალობა უთხრა და იმან ლეთის რისხვით გიპასუხოს.

ჩუმიად ვიკავით, ძლიერ გვებუტებოდა, გვიწყრებოდა, რატომ არასფერს ამბობათო, კეთილი ვსთქვით და უფრო უარესად გაგებუტა, გაგვიუხუციანდა, გაგვიწყრა. როგორ ვაამოთ, არ ვიცით. ზოგნი გვიჩვენებენ ერთი ორიოდ მწარე კენჭმარტება სთქვით მასზედ და ფიცხლავ დაზავდებოდა. მაგრამ ამისთანა ავყია ადამიანების სიტყვას რომ ავყვით, ერთა, შორს წავა საქმე.

ბატ. ლულაძე თავისი უცნაური საქციელით მოგვაგონებს ერთს გულდიდა სოვეტნიკსა, რომელიც მაშინაცა სწყრებოდა, როცა ნაცნობნი სადილად ჰპატიჟობდნენ, როგორ გამიბედესო, და მაშინაც, როცა არ იწვევდნენ, როგორ დამივიწყესო.

შველავზედ უსაკვირველესი ის არის, რომ ბატ. ლულაძე გვიწყრება იმაზედ, რაც მის გულითადს სურვილს შეადგენდა. წარსული ზაფხულის დამდგეს მან გვიტხა ჩვენ: მეორე ნომერი ტუნწულისა როდის გამოვაო. ჩვენ ვუბასუხეთ: როდესაც „ნობათს“ საქმავ ხელის მომწერი გაუჩნდება მეთქი. ნობათის არსებობისათვის საქმავ ხუთასი ხელის მომწერი, ანუ ორასი თუმანი ფული წელიწადშიო, განგვიმარტა მან. მაგოდენი ხელის მომწერს საბავშვო ჟურნალი, თუ იგი მარჯვედ იწარმოებს, მეორე წლის განმავლობაშივე უთუოდ შეიძენს, რადგანაც მოთხოვნილება დიდია საზოგადოებაში, — და ამ ხნით შეჩერება ჩვენი გამოცემისა შესაძლებელია, ვუბასუხეთ ჩვენ. ჩვენს მოსაუბრეს ძლიერ იამა ეს და გვითხრა: — გსიტყვები, ჩვენს შორის კერძოდ ნათქვამი, რომ „დროებაში“ იქმნას გამოცხადებული, მეტად კარგი და სასარგებლო იქმნებაო. მაშინვე ცალკე გამოცხადება ამ სიტყვებისა მოუხერხებელი იყო; გვეურდა კი ავეცრულებინა ბ. ლულაძის სურვილი. ამი-

ტომ ჩვენ ვისარგებლეთ პირველივე შემთხვევით და გამოვაშკარეთ ჩვენი გადაწყვეტილება. ეს გამოცხადება, როგორც ეტყობოდა, იამა პირველს ხანებში; მაგრამ ორი კვირის განმავლობაში გულზედ სხვა კიამ გადაუარა, გაგვიუხუციანდა და გაგვიწყრა. რა მოხდა, ვინ და რამ შეუცვალა გუნება? ბატ. ლულაძეს სურვილი გაუდიდა, მადა ორკევი შეექმნა, რითაც წინ კმაყოფილი იყო, ახლა ალარა კმარობს. უწინ „ტუნწულის“ მხოლოდ შეჩერებას ნატრულობდა, ახლა სრულს გაუქმებას ითხოვს ამიერ და უკუნისამდე: „თუ ნობათი სასარგებლო გამოცემაო, რად საქმავო თქვენ მიერ განძრახულის და შეჩერებული სურნალის გამოცემა მის შემდეგ, როცა „ნობათი“ ხუთასს წლიურს ხელის-მომწერს შეიძენსო?“ ამ კითხვით ბატ. ლულაძე ერთი მხრით თავის სურვილს აშკარად ხდის, მეორე მხრით იჩენს მტკნარს უმცირებას. ამ კითხვა რომ სხვას ვისმე მოეცა, მიეტყვებოდა; მაგრამ პედაგოგიური ჟურნალის რედაქტორ-გამომცემლისათვის სიტყვილია არ იცოდეს, რომ საბავშვო ჟურნალი ერთია, და საყმაწვილო მეორე, რომ ხშირად არამც თუ სხვა-და-სხვა პირნი, არამედ ერთი და იგივე რედაქტორი ბეჭდეს ორს ჟურნალსა — ერთს პატარა ბავშვებისათვის და მეორეს მოზრდილი ყმაწვილებისათვის. შეიძლება რადენსამე ხანს ერთმა და იმავე ჟურნალმა ასრულოს ორივე ჟურნალის დანიშნულება, თუ იმას ეყოლება მარჯვე და განვითარებული რედაქტორი: მაგრამ მხოლოდ დროებით. როდესაც მკითხველი მოზარდი თაობა იზარტებს და საბავშვო მწერლებიც ბლომად გამოვლენ ასპარეზზედ, მაშინ ამ გვარი ორკევი გამოცემა უნდა გადიქცეს ორს განსაკუთრებულ ჟურნალად. ჟოველს შემთხვევაში ჩვენ აქაც ნებას დავეყვებით ბატ. ლულაძეს, „გუნწულის“ ხსენებასაც კი დავივიწყებთ ჯერჯერობით, და რითაც კი შეგვეძლება შევეწყვიტოთ, — მხოლოდ სამი პირობის ასრულებას მოვითხოვთ: ნობათი უნდა გადაიქცეს იმისთანა ჟურნალად, რომელსაც შეეძლოს დაკმაყოფილება ბავშვებისაც და ყმაწვილებისაც და არ მოჰყვებოდეს ორს სკამს შუა; მან სრულიად უნდა აიშოროს თავიდან ღვარძლი და მხოლოდ წმინდა პურს იპყრობდეს რედაქტორს ჯერ-ჯერობით სრულიად უნდა აეკრძალოს წერა, სახელდობ იქამდის, ვიდრე გადამეტებული სწავლულობა არ შეეწყვიტება და ქართული ენა, ლათინურისაგან ქვეშ მოქცეული, ზევით არ მოექცევა. თუ ეს ასე არ მოხდება, ჩვენი წიგნების გამოცემელი მზად არის გადასდოს საქმარისი ფული, არამც თუ ჟურნალის გამოცემისათვის, არამედ თანამშრომლების ჯაფის დასაჯილდოებლადაც. იმის აზრით, რომელსაც ჩვენ სრულიად ვეთანხმებით, რიგანი საბავშვო ჟურნალი პირველსავე წელს მოიპოვებს საქმარისს ხელის მომწერსა და რაოდენიმე წლის

განმავლობაში შეიქმნება არსებით მოთხოვნილებად ყოველივე სახლობისათვის, რომელშიაც კი წერა-კითხვის მცოდნე პირი მოიპოვება.

ბატ. ლულაძემ ჩვენში ახალი ტალანტი აღმოაჩინა. ჩვენ გვეგონა, რომ სრულიად მოკლებულნი ვართ ნიქსა ბამბა ვახხრიალოთ და პუბლიკას ყოველს ნიბიჯზედ თვალში ვეჩხროთ. თუმცე ნუ იტყვი, ძლიერ ვემცდარნი ვყოფილვართ. ესე მისი (ესე იგი ჩვენი) წერილი არ დაიბეჭდება, რის შესახებ და ვის პასუხადაც არ(?) გინდა იყოს, ბძანებს ბატ. ლულაძე, რომ ეს აზრი არ იყოს გატარებული: ჩვენ ეს გაგვიკეთებია, ჩვენ ამას ვაკეთებთ, ჩვენ განძრახვა გვაქვს ესა და ეს გავაკეთოთ. ჯერ კაცმა ტყუილი არ უნდა იკადროს და თუ ეშმაკმა აცდინა, პატარა გრძელი ფეხები მინც უნდა გამაბას, რომ იმ წამშივე სიტყუში არ დაიჭირონ.

ჯერ ერთი ესა, განა დედის, გუნწულის და აბოთმეტის ხსენებას დატრახანების აზრი ჰქონდა? ჩვენ გამოგვიწყვის წარმოგვეტყვა ჩვენი აზრი კონკურენტის შესახებ გამოცემლობაში და რომ ჩვენი სიტყვები ლიტონად არ დარჩენილიყვნენ, იძულებულნი ვიყავით დავგესახელებინა სამი ჩვენი ნაშრომი. თუ არა, კაცმა დაიტრახანოს და ისიც იმ გვარი შრომით, სადაც ბევრით ნაკლებად არის საქმრო გონების ძალა და განვითარება?

მეორედ: ჩვენ უკანასკელი წლის განმავლობაში, როგორც წინადაც, ბევრი არა დავვიწყრია-რა; მაგრამ ოციოდე წერილი მინც დავბეჭდეთ პერიოდიულს გამოცემაში. ჩვენ რომ მოვთხოვით ბატ. ლულაძეს დაგვისახელოს ამ წერილებში ისინი, რომლებშიაც ჩვენს თავზედ და ჩვენს ნაწარმოებზედ და განძრახვებზედ იყოს ნათქვამი კენტი სიტყვა მინც, ხომ ხმა უნდა ჩაჩუმოს და პატარა ცრუ შკოლნიკსავით გაწითლებული დარჩეს? ხომ ესეთი სათაკლო ხიფათივე უნდა დავმართოს წინა წლების შესახებაც, რადგანაც მხოლოდ ორიოდ შემთხვევაში მოწინააღმდეგედ იძულებული გავგვადეს ჩამოგვედო სიტყვა ჩვენს ნაწარმოებზედ. რა ძალა ადგა, როცა ამ გვარს სათაკლო მდგომარეობას იმხადებდა ჩვენი მობასე?

მართალია ზოგიერთა ჩვენი დაპირება, გამოთქმული წიგნების წინა სიტყვაობაში, ვერ შევასრულეთ აქამდის, მაგრამ ეს დანაშაულობა ძალიან ხშირია არამც თუ ჩვენში, ჩვენზედ ბევრით დაწინაურებულს ქვეყნებშიაც. მაგალითად: ბატ. მიროპოლსკი, აწინდელი გამოჩენილი პედაგოგი რუსეთისა, ათი წლის წინად დაპირდა რუსის საზოგადოებას კალიგრაფიის ქრისტომატიას გამოავცემო, შემდეგშიაც არა ერთხელ განმეორა ეს აღთქმა; მაგრამ აქამდის ვერ აღასრულა. მიუხედევლად ამისა, აზრადაც არავის მოსვლია საყვედური გამოცხადებინა მისთვის. თუ ამისთანა მიღაცრნი

პირნი ვერ ასრულებენ თავიანთ დაპირებასა, რა საკვირველი და გასაკიცხი უნდა იყოს, როდესაც ჩვენ უკანა ვრჩებით ზოგიერთა ჩვენს სურვილსა და განზრახვასა.

მალს გადახდა ამშვენებსო, ამბობს რუსის ანდაზა. ამ ანდაზის მიხედვით ჩვენ ვესურს სარკეში ჩავახედოთ თვით ბატ. ლულაძე: იგი მასწავლებლად არის სახელოსნო სკოლაში; ეს არის ერთად ერთი სასწავლებელი, სადაც ყველა საგნები ქართლს ენაზედ ისწავლებიან. ძართული სახელმძღვანელონი აქ მიუცილებელს საქმროებას შეადგენენ, უამათოდ სასურველი წარმატება შეუძლებელია. ბატ. ლულაძემ იგრძნო ეს და, როგორც გვანხავს, „დროებაში“ თანახმად მისი სურვილისა, აუწყა საზოგადოებას, რომ სახელოსნო სკოლის მასწავლებელი ბ. ლულაძე აღგენს სახელმძღვანელოებსაო. სად არიან ეს საქმრო სახელმძღვანელოები? რატომ არ ასრულდა დაპირება? განზრახვის გამოაშკარებამ რად უსწრო რაოდენიმე წლით საქმის არსებობაში მოყვანას? მოვესწრებით როდისმე აღთქმის ასრულებას, თუ მას ჩაილულის წყალი უნდა დავალეწინოთ? ეს ერთი.

ბატონი ლულაძე ისე ვერ დასწერს ვერც წერილს და ვერც ბარათს, რომ ქვეშ არ მოაწეროს თავისი სახელისა და გვარის შემდეგ ვეებერთელა ასოები: რედაქტორი და გამომცემელი „ნობათისა“. უკანასკნელი მისი წერილიც „დროებაში“ თავდება ამ დიდებულ ტიტულით. რას მოასწავებს ეს: თავმდაბლობას, თუ იმ ნიქსა, რომელიც ბამბას ახხრიალებს? ეს ორი.

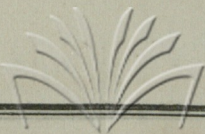
მესამედ ვთხოვთ ბატ. ლულაძეს გულზედ ხელი დაიდოს და პირდაპირ, წრფელად გვითხრას: რადენი თვით უსწრო „ნობათის“ გამოსვლას მისმა საეზიტო კარტოჩებმა, რომლებზედაც იგი გამოქმული იყო რედაქტორ-გამომცემლად?

ჩვენს მობასეს გაუკონია ქართული ანდაზა: ჩემი შენ გითხარ, გული მოგიკალო, — მაგრამ ის კი აღარ მიუღია სახეში, რომ არამც თუ გულის მოკვლას, არამედ გაკაწვრასაც კი განძრახვის გარდა სხვა რამეც ეჭირება.

ბატ. ლულაძე უიშობს: როდესაც თქვენ ან სრულიად, ან ნახევრობით შეადგენთ ყველა საგნების სახელმძღვანელოებს, უთუოდ ასტროლოგიას მიჰყოფთ ხელსაო. ჩვენი მობასის ხათრის გულისათვის ამაზედ ბევრით უარესს საქმეს ჩავიდნით: დავსწერათ იმისთანა ახირებულს წერილს ალზედ, გავავსებთ მას იმისთანა საკვირველი ლათინური ციტატებით (თუმცა არც ჩვენ ვიცით ლათინური და არც ჩვენმა მკითხველებმა), რომ არამც თუ საქართველოში ვერავინ გაიგას იგი, არამედ ჩინეთშიაც კითხვით ნიშნად გადიქცეს თვით მსწავლულთაგან მსწავლული, მამაცთაგან მამაცი დიდგულა სარდალი ცო.

ი აკ ა ბ გ ო გ კ ა შ ვ ი დ ი .

უკლები

(„ხრდილოეთის სააგენტო“) სექტემბრის 18-ს

სუკი	— 1	გ.	14	კ.
ტყვის სოცია	— 1	გ.	7	კ.
დორის სოცია:				
პირველის ხარისხისა	— 1	გ.	—	კ.
მეორისა	— —	— 1	გ.	—

რძინის მზა

თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის 8 საათზე და 31 წამ. დილით თბილისიდან მარტო ხაშურამდინ 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან. თბილისიდან ბაქოსკენ 10 საათზე და 45 წამ. დილით. (სამშობით სანქტო 10 ს. 58 წ. დამ.)

ქუთაისიდან თბილისისკენ 12 საათზე და 25 წამ. შუადღ. უკან. ქუთაისიდან ბათუმისა და ფოთისკენ 5 საათზე და 20 წამ. შუადღის უკან.

ბათუმიდან თბილისისკენ 8 საათ. დილით. ფოთიდან თბილისისკენ 8 საათ. და 45 წამ. დილით.

ფოთიდან ბათუმიდან მომავალი თბილისში შემოდის 10 საათზე და 25 წამ. ღამით. მარტო ხაშურიდან მომავალი თბილისში შემოდის 8 საათზე დილით

ბაქოდან მომავალი შემოდის თბილისში 2 საათ. და 30 წამ. შუადღის უკან. (ზარასკეობით სანქტო 7 ს. 53 წ. დილ.)

განცხადებანი

პროს ქალსა სურს ასწავლოს ბავშვებს რეაზში და უამროს ტანთ. საცემლი. თანხაა თბილისის გარე გავლად და ც.

აღრესი დასტოვებ „დროების“ რედაქციაში. (5-1)

თბილისის ახლად გახსნილი სამკლანი საქალაქო სასწავლებლის მმართველი

ამით აცხადებენ საყოველთაოდ, რომ თხოვნების მიცემა და ყმაწვილების ეგზამენები ხსენებულს სასწავლებელში მიღებაზე გავრცელდება იქ და რეა სექტემბრამდე ამა 1884 წლისა. თხოვნების შემოტანა და ბავშვებისაგან ეგზამენების დაჭერა შეიძლება ყოველ-დღე, გარდა კვირა-უკმისა, დილის რვა სათიდან ვიდრე თორმეტ სათამდე. სწავლა დაიწყება იქ იქტომბრიდან.

სასწავლებლის სადგომი იმყოფება პედაგოგში, რომლის ქუჩაზედ, მარტივლოვის სახლებში, № 15, პურის საწყობის მაღაზიის (продовольственный магазинъ) ახლო. (3-2)

ინგლისის მალაზია

Maison de confiance	
შედადრეთ ჩვენი ჩაი	მოსკოვის ჩაი
1 მ. 10 გ.	1 მ. 40 გ.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2—
— — 1—80	— 2 — 50
საუკეთესო 2—	— 3 —

იქვე ისევე სხვა საქონელიც: თეთრი, რკინაგუმები, კრაოტები, ჭურჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, დანები, გოგონები, ტახტები, კარტონები, ქაღალდი, ჯანჯანები, მუსიკალური, მაგნეზია, უნაგირები, კლეოგრაფები, მაინტროპის კალენდარი—სულ უკეთესი 25-დან 50 შრეტანით უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რომელიმე მაღაზიაში.

ვინც ქალაქს გარეშად 25 მანეთად 1,000 მანეთამდინ საქონელს გამოიწვეს, გასაგზავნის არაფერს არ ის-დის. (100-64)

არწარუნისეულ ქარვასლაში
სასახლის ქერაზედ, იძლევა ქირით მაღაზიები, სადგურები განტორებისა, სავაჭრო სახლებისა და საწყობებისათვის. პირობების შეტობა შეიძლება ქარვასლის განტორაში. (25-11)

მოსკოვი. „მოსკოვის უწყებანი იწერებიან, რომ წმ. ვლადიმირის უნივერსიტეტის რექტორი არამცთუ არ უკრძალავდა სტუდენტებს უნივერსიტეტის დღესასწაულზე დასწრებასა, არამედ სცდილობდა მოემხრო ივინი, რომ მონაწილობა მიეღოთ დღესასწაულთაში, მაგრამ მათ იწყეს მდევნარება, რომელიც, უეჭველია, მათი წრიდან არ წარმომდგარა პირველად, და ამ სახით შეუძლებელია განადეს თვისი მონაწილობის მიღება დღესასწაულთაში; განუსაზღვრელია უკვე სტუდენტებს ეძლეოდათ ბილეთები აქტზე დასასწრობლად, მაგრამ მოთავთ, რომელიც ახალგაზრდას ხელთ იპურეს, გამოაცხადეს პროკლამაციით, რომ ბილეთები ნამდვილნი არ არიან და უწერდენ სტუდენტებს არ მიეღოთ მონაწილობა დღეობაში.

სექტემბრის 19-ს

ბიან-მინი. კანტონის ვიცე-ხელმწიფეს ებძანა რათა გამოსცეს მანიჩესტი, რომელიც ამხნევებდეს ხალხს ქრანსკუნის ჯარებთან სამხრად, მაგრამ უკრძალავდეს სურსათის მოწამლვას და ერთმანერეთის წაქეზებას ვეროპილეების წინააღმდეგ.

პარიში. აქ ლაზარაგობენ ვითომც კურბეს ესკადრა დღეს დაძრულიყოს თავის ალაგიდან და, არავინ იცის, საითკენ წასულიყოს.

ცნობანი

გაზანდა

ხორაგისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელა-ხელ 1 სექტემბრიდან 1 ოქტომბრამდე 1884 წ.
გამომცხვარი პური რუსეთის ფუქილისა — 1 გორ. 5 კ.
აქურის ფუქილისა: პირველის ხარისხისა — 1 გ. 2 1/2
მეორისა — — — 1 გ. 2 კ.
იმავე ფუქვა. თორნი ში გამომცხვარი: პირველი ხარისხისა — 1 გ. 4 1/2
მეორისა — — — 1 გ. 3 კ.
მესამისა — — — 1 გ. 2 1/2
ჯვარის-მამი პური:
პირველი ხარის. ღავაში 1 გ. 4 1/2
მეორის ხარის. ღავაში 1 გ. 3 1/2
მესამისა — — — 1 გ. 3 კ.
ძრასის სოცია:
პირველის ხარისხისა — 1 გ. 7 კ.
მეორისა — — — 1 გ. 6 კ.

ბიზნისგარეგანი ბანკადემა
დღეინი ქართული წილის, სურათებით, შედგენილი იაკო მოგვებნილისაგან, და იბუდა და ისევე გამოცემის ზაკურია ბრიჭელოვის მაღაზიაში. ფასი ექვსი შუაში; ვინც ნალს ფულზედ იყიდის არა ნაკლებ ოცი ცლისა, ღადანი დამოძობა ხუთ შუაში. აგრეთვე ისევე იქვე და სარქოსის მაღაზიაში ლიტოგრაფიაში და ბეჭდვითი დახატული მაღალი, თაბანი კახიკ-ნახევიარად. რეგულები მზადდება და ელირება: ორ-თაბანიანი ოთხ კბეიკად და ოთხ-თაბანიანი რეფ.

ამონ საყმაწვილო მოთხოვნებზედ ბუნების მუცინეობიდან, მეორე უესტული გამოცემა, სურათებით, ისევე იქვე, ფასი ათი შუაში, ვინც ნალს ფულზედ იყიდის არა ნაკლებ ოცი ცლისა, წიგნი დამოძობა 42 კაპეიკად. (10-3)

დაიგვდა და ისევე, თბილისის, ჭუთაისის, გორის და თელავის წიგნის ალაზიეაში

სამხრეთულს

მოკლე ისტორია

მოსე ჯანაშვილისა.

ფასი 60 კოპ.

ვინც პირ-და-პირ გამომცემლისგან (Тифლისь Михайлов. ул. № 42 Георгию Давидовичу Картвелову) დაიბარებს არა ნაკლებ 20 ეკ., იმას წიგნი დაეთმობა 50 კაპეიკად. (10-4)

Pour paraître le 1-er Janvier 1885

Nouvelle Edition

L'ART AU CAUCASE

par J. MOURIER

«L'art au Caucase» formera un bel album de 130 pages de texte, accompagnées de 200 planches environ (gravures sur bois, lithographies, phototypie, chromolithographies, etc. etc.), tirées sur beau papier anglais.

Cet ouvrage, édité à Paris, par les soins de la Librairie de l'Art, sera le recueil le plus complet et en même temps l'étude la plus exacte qui ait été faite jusqu'à ce jour sur l'Art Géorgien et Arménien.

Comme pour toutes les éditions de luxe, le tirage de cet ouvrage étant limité, on souscrit, à Tiflis, à l'Administration du journal „Le Caucase.“ Prix 25 Roubles. (3-2)